

RAPPORTAGE
naar aanleiding van Toeslagendebat
van 15 januari 2014

1 Inleiding

Deze rapportage betreft de voortgang van de toezeggingen gedaan door mijn ambtsvoorganger in het debat met de Tweede Kamer op 15 januari 2014 over fraude met toeslagen. De basis voor deze rapportage is gelegen in de motie Koolmees c.s.¹ waarbij gevraagd wordt te rapporteren over de voortgang en inzet van de inning onterechte uitgekeerde toeslagen en opgelegde boetes inzake de Bulgaarse toeslagenfraude. Voorts vraagt de motie Merkies² een verzoek te doen voor het verlenen van invorderingsbijstand van huurtoeslagschulden bij de Bulgaarse autoriteiten en de Kamer hier binnen zes weken over te informeren.

Deze rapportage gaat in op de stand van zaken bij de terugvordering van toeslagen bij een groep van 805 Bulgaren aan wie bestuurlijke boetes zijn opgelegd. Deze groep betreft nadrukkelijk niet de fraudegevallen. Lopende het strafrechtelijk onderzoek kunnen ten aanzien van de fraudegevallen geen terugvorderingen plaatsvinden.

2 Voortgang terugvordering boetes en toeslagen bij de 805 Bulgaren

Algemeen

Ingevolge de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen moeten voor de groep van 805 alle reguliere stappen in het invorderingsproces worden doorlopen. Er is geen mogelijkheid voor versnelde invordering. De terugvorderingsacties omvatten het versturen van terugvorderingsbeschikkingen voor de toeslagen en/of boetebeschikkingen aan de betrokkenen. In veel gevallen moeten daarvoor eerst adressen in het buitenland worden achterhaald. Na zes weken wordt bij uitblijven van een reactie een aanmaning verstuurd, twee weken later gevolgd door een dwangbevel. Een dwangbevel geadresseerd aan een in het buitenland verblijvend persoon moet eerst worden betekend bij het Openbaar Ministerie en worden vertaald.

De rechtsgrond voor de terugvordering heeft ook consequenties voor de vorm en de reikwijdte van internationale bijstand die kan worden geleverd. Internationale gegevensuitwisseling en invordering zijn per definitie langdurige processen. Het gaat daarbij niet alleen om het opvragen van de concrete gegevens, maar ook om verificatie daarvan en vervolgens het zoeken en vinden van een aangrijpingsmoment voor de betrokken buitenlandse overheidsdienst.

In het kader van de terugvorderingen bij de 805 Bulgaren zijn inlichtingenverzoeken gedaan aan de Bulgaarse autoriteiten. Op basis van de ontvangen antwoorden worden vervolgens bijstandsverzoeken ingediend voor diegenen waarvan vaststaat dat zij toeslagbeschikkingen en/of bestuurlijke boetes, aanmaningen en dwangbevelen hebben ontvangen. Voor een deel van de populatie waarvan eerst geen adresgegevens bekend waren is inmiddels op basis van de Bulgaarse autoriteiten verkregen informatie het adres in Bulgarije bekend. Hiervoor worden thans de nodige bijstandsverzoeken gedaan ten behoeve van de terugvordering. De bijstandsverzoeken zien op het daadwerkelijk uitvoeren van de invorderingsacties in Bulgarije door de aldaar bevoegde autoriteiten.

Cijfermatig overzicht

Onderstaande tabellen betreffen de voortgang van de terugvordering van toeslagen en boetes per peildatum 1 februari 2014. Op die datum is ongeveer een kwart van de terugvorderingen gerealiseerd, hetzij door terugbetaling, hetzij door verrekening met nieuw aangevraagde

¹ Kamerstukken II, 2013-2014, 17050, nr. 452

² Kamerstukken II, 2013-2014, 17050, nr. 456

toeslagen.

Voor de betrokken 805 Bulgaren gelden 4.136 terugvorderingen. De tabellen bevatten verschillende dwarsdoorsnedes van het bestand:

- tabel 1: terugvorderingen toeslagen en boetes per soort toeslag (huurtoeslag - HUT, kindgebonden budget - KGB, kinderopvangtoeslag - KOT en zorgtoeslag - ZOT);
- tabel 2: terugvorderingen toeslagen en boetes per toeslagjaar;
- tabel 3: terugvordering verdeling boetes/toeslagen;
- tabel 4: terugvorderingen toeslagen en boetes per woonland;

In elke tabel wordt achtereenvolgens weergegeven: het aantal terugvorderingen, het bedrag van de terugvorderingen, het terugbetaalde bedrag, het bedrag van de verrekening van nieuw aangevraagde toeslagen 2014 met openstaande schuld en het nog openstaande bedrag.

Tabel 1. Terugvorderingen toeslagen en boetes per soort toeslag (peildatum 1 februari 2014)

Middel	Aantal terugvorderingen	Bedrag terugvordering	Terugbetaald	Verrekend	Openstaand bedrag
HUT	1.884	2.106.847	194.603	359.682	1.556.284
KGB	203	109.842	9.768	25.792	74.282
KOT	309	1.011.889	81.145	118.764	811.980
ZOT	1.732	798.899	54.700	97.241	646.958
Eindtotaal	4.128	4.027.477	340.216	601.479	3.089.504

Tabel 2. Terugvordering toeslagen en boetes per toeslagjaar (peildatum 1 februari 2014)

Toeslagjaar	Aantal terugvorderingen	Bedrag terugvordering	Terugbetaald	Verrekend	Openstaand bedrag
2007	1	433	433	0	0
2008	4	1.709	1.190	408	111
2009	54	57.870	16.096	20.532	21.268
2010	126	192.637	16.137	66.174	110.446
2011	518	810.443	82.402	141.448	590.169
2012	2.165	1.898.550	160.910	316.742	1.420.898
2013	1.260	1.065.835	63.048	56.175	946.612
Eindtotaal	4.128	4.027.477	340.216	601.479	3.089.504

Tabel 3. Terugvorderingen verdeling boetes/toeslagen (peildatum 1 februari 2014)

Soort	Aantal terugvorderingen	Bedrag terugvordering	Terugbetaald	Verrekend	Openstaand bedrag
Boete	804	979.903	20.780	67.331	891.792
Toeslag	3.324	3.047.574	319.436	534.148	2.197.712
Eindtotaal	4.128	4.027.477	340.216	601.479	3.089.504

Tabel 4. Terugvorderingen toeslagen en boetes per woonland (peildatum 1 februari 2014)

Woonland	Aantal terugvorderingen	Bedrag terugvordering	Terugbetaald	Verrekend	Openstaand bedrag
Bulgarije	343	344.535	12.265	45.344	286.926
Nederland	1.641	1.857.170	267.179	351.932	1.241.681
Onbekend	2.144	1.825.772	60.772	204.203	1.560.897
Eindtotaal	4.128	4.027.477	340.216	601.479	3.089.504

3 Europeesrechtelijke basis voor bijstandsverzoeken huurtoeslagen

Mijn ambtsvoorganger heeft, mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Tweede Kamer op 20 januari 2014 (brief DGB/2014/428 U) geïnformeerd over de mogelijkheden van een Europeesrechtelijke basis voor terugvordering van huurtoeslag.

4 Contacten met de Bulgaarse autoriteiten

Mijn ambtsvoorganger heeft toegezegd contact op te nemen met de Bulgaarse autoriteiten. Het voorgenomen bezoek heeft in verband met zijn aftreden niet kunnen plaatsvinden. Zeer onlangs heb ik persoonlijk telefonisch onderhoud gehad met de minister van Financiën van Bulgarije. In dit gesprek heeft hij nadrukkelijk toegezegd zich actief en persoonlijk met dit dossier bezig te houden. Daaruit spreekt de maximale inspanning van de Bulgaarse autoriteiten om mee te werken aan het proces van informatie-uitwisseling en terugvordering. De afspraak is dat wij over dit dossier direct contact blijven onderhouden. Daarnaast zal ik voor de zomer nogmaals persoonlijk met mijn Bulgaarse ambtsgenoot over de voortgang van de terugvorderingen spreken.

Daarnaast is de Nederlandse Ambassade in Sofia geruime tijd geleden betrokken bij dit dossier. Ook heeft met de Bulgaarse Ambassade in Den Haag hierover contact plaatsgevonden. Tot op heden is er geen aanleiding geweest om de minister van Buitenlandse Zaken bij dit dossier te betrekken, mede omdat de Bulgaarse autoriteiten tot dusver constructief meewerken.

5 Proefprocedures terugvordering toeslagen bij Bulgaren

In het Kamerdebat van 15 januari 2014 over fraude met toeslagen is toegezegd dat er geprobeerd wordt proefprocedures te starten via het civiele recht om de onterecht uitbetaalde huurtoeslagen in Bulgarije terug te vorderen. De stand van zaken met betrekking tot deze toezegging is dat inmiddels de eerste stappen zijn gezet tot het aanhangig maken van proefprocedures tegen Bulgaren die ten onrechte toeslagen hebben aangevraagd. Er zijn stukken bij de advocaat aangeleverd en de dagvaardingen worden voorbereid.

6 Strafrechtelijke vervolging verdachten

De heer Omtzigt (CDA) heeft gevraagd naar de nationaliteit van de vier verdachten waarvan de voorlopige hechtenis is geschorst. Hij is ook ingegaan op de vraag of deze verdachten

aanwezig zullen zijn bij het strafproces en eventueel hun straf kunnen ondergaan. De minister van Veiligheid en Justitie heeft mij meegedeeld dat drie van de vier verdachten de Bulgaarse nationaliteit hebben. De andere verdachte heeft zowel de Nederlandse als de Turkse nationaliteit. Uit het enkele gegeven van de nationaliteiten kunnen geen conclusies worden getrokken over de aanwezigheid van deze verdachten bij het strafproces of het door hen kunnen ondergaan van eventueel op te leggen straffen. De rechtbank heeft, in afwijking van het standpunt van het openbaar ministerie, geoordeeld dat de verdachten onder voorwaarden in vrijheid moesten worden gesteld. Deze voorwaarden bestaan eruit dat zij hun paspoort en/of identiteitskaart moesten inleveren en dat zij zich iedere veertien dagen moeten melden. Drie verdachten hebben zich aan deze meldplicht gehouden en één verdachte heeft dat niet gedaan. Mogelijk beschikt deze verdachte tevens over een Turks paspoort dat niet is ingeleverd. Ten aanzien van deze verdachte is een aanhoudingsbevel uitgegaan.

Ten slotte zijn in deze strafzaak nog twee verdachten aangehouden in Bulgarije. Zij zijn overgeleverd aan Nederland en op 16 januari 2014 in verzekering gesteld.

De heer Bontes (groep Bontes) heeft gevraagd waarom het niet is gelukt om de zaak in de 110 dagen die bestaan voor een bevel tot gevangenneming, gevangenhouding inclusief verzekeringstelling voor de rechter te brengen. De onderhavige zaak betreft een complex fraudeonderzoek. Dergelijke onderzoeken nemen doorgaans meer tijd in beslag dan de genoemde 110 dagen. In deze zaak geldt dat eind 2013 door de rechtbank verschillende onderzoekswensen zijn toegewezen. Dit betreft ook onderzoekshandelingen in het buitenland. Het strafrechtelijk onderzoek moet eerst worden afgerond voordat de inhoudelijke behandeling door de rechter kan plaatsvinden.

7 Tijdslijn

Onderstaand treft u een geactualiseerde tijdslijn van de acties ondernomen om de informatie-uitwisseling met Bulgarije te bespoedigen.

21 April 2013

Brandpunt uitzending.

25 april 2013

De Bulgaarse ambassadeur in NL stuurt een brief aan Dijsselbloem. Daarin het verzoek om nadere informatie over Bulgaarse toeslagontvangers.

25 juni 2013

Schriftelijke reactie op brief Bulgaarse Ambassadeur, met daarin aantallen Bulgaarse toeslagontvangers.

Begin juli 2013

Bronbestand aangemaakt met aanslagen waarvoor het CLO verzocht wordt bijstand aan Bulgarije te vragen.

Medio juli 2013

Besluit dienstbezoek Bulgarije.

Vanaf 23 juli intensieve contacten op ambtelijk niveau met Bulgarije

Diverse contacten met de Nederlandse ambassade in Sofia over dit onderwerp

31 juli/1 augustus

Bezoek van delegatie Belastingdienst en MinFin (Hoog Ambtelijke delegatie namens de DG) aan Bulgarije. Tijdens dat dienstbezoek wordt gesproken over de vorderingen uit het bronbestand. Bij 7 van de 510 Bulgaren is sprake van een totaal openstaand bedrag van minder dan € 350, inclusief boete. Ten aanzien van deze 7 vorderingen is –ondanks de van

toepassing zijnde Verordening- aan de Bulgaarse autoriteiten verzocht om bijstand te verlenen.

15 augustus

Opleggen van 805 boetes. 312 boetes kunnen meteen worden verstuurd. 493 Adres (gedeeltelijk) onbekend of VOW kunnen niet geadresseerd worden. De boetes worden wel in de systemen opgenomen.

05 augustus 2013 t/m 23 oktober 2013

261 Richtlijn verzoeken verstuurd door CLO via CCN naar Bulgarije. Richtlijnverzoeken betreffen schuldenaren met een belasting schuld (en eventueel daarbij overige schulden zoals Toeslagen), in deze verzoeken zijn ook verzoeken met betrekking tot boetes opgenomen

29 augustus 2013

475 premieverzoeken per post naar Bulgarije. Premieverzoeken betreffen schuldenaren zonder belasting schuld (dus uitsluitend Toeslagenschulden of sociale premies, in deze verzoeken zijn ook verzoeken met betrekking tot boetes opgenomen, maar dit is maar een deel van de 493 boetes voor Bulgaren waarvan het adres onbekend is. Het resterende deel van de 493 boetes zit in de Richtlijn verzoeken opgenomen, zie hierboven).

Augustus 2013

Advies ingewonnen over civiele procedures bij facilitators die niet in strafrecht zijn betrokken.

September 2013

Verzoek om advies over internationale invorderingsaspecten Huurtoeslag, advies ontvangen. Advies over civiele procedures bij facilitators ontvangen, doorgezet naar B/Toeslagen. B/Toeslagen begint met voorbereiden van dossiers.

20 september 2013

Bezoek DG aan de G28 in Boekarest. Hier heeft hij de Plv. DG Belastingen Bulgarije gesproken. Ook is gesproken met de DG Belastingen Roemenië.

23 september 2013

Bezoek delegatie Ministerie van Financiën en Belastingdienst aan de Bulgaarse Ambassadeur in Nederland.

13 november 2013

Na analyse van de ontvangen 475 antwoorden op de premieverzoeken nadere vragen gesteld.

27 november 2013

Reminder Bulgarije inzake de 475 premieverzoeken.

20 december 2013

475 premieverzoeken opnieuw ingediend in overleg met Bulgaarse autoriteiten.

15 januari 2014

Plenair debat toeslagenfraude

16 januari 2014

Op de bij Bulgarije ingediende premieverzoeken is informatie binnengekomen: 474 Bulgaarse adressen en verhaalsmogelijkheden op inkomen.

28 januari 2014:

Voorstel aan Bulgarije om te gaan onderhandelen over een wijzigingsprotocol op het

Belastingverdrag dat het mogelijk maakt om ten aanzien van Toeslagen informatie uit te wisselen en bijstand bij invordering te verlenen.

29 januari 2014

Reactie van Bulgarije. Gezien de ouderdom van het belastingverdrag worden onderhandelingen over een geheel nieuw Belastingverdrag wenselijk geacht.

29 januari 2014

Bespreking met de Bulgaarse ambassade in Nederland in verband met mogelijke ontvangst van Bulgaarse procureur-generaal door de staatssecretaris op 3 of 4 februari.

03 februari 2014

Gesprek DG Belastingdienst en directeur FIOD met Bulgaarse procureur-generaal.

05 februari 2014

Verdere afhandeling richtlijn verzoeken (vanwege het gehouden zijn aan de 6-maandtermijn uit de richtlijn).

Medio februari 2014

Van de groep van 805 zijn inmiddels 207 van de 510 ontbrekende adressen ontvangen van de Bulgaarse autoriteiten.

28 februari 2014

Telefoongesprek van de staatssecretaris van Financiën met de Bulgaarse minister van Financiën over wederzijdse bijstand bij de invordering van boetes en toeslagen.